

ด่วนที่สุด
ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๕/๓๔๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส21325 5 มีค
รับที่ : ๕13576/59 สัน
วันที่ : 30 ส.ค. 59 เวลา : 16:21

กระทรวงคมนาคม
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๑๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่องนโยบายการเดินรถโดยสารประจำทาง
ในเขตกรุงเทพมหานคร และเสนอร่างกฎหมาย จำนวน ๔ ฉบับ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างอิง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๑๒๑๒/๕๖๑ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๖
๒. หนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๘/๓๑ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙
๓. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๘๑๕๐ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙
๔. หนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๕/๑๐๑ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙
๕. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๒๐๑๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๒๐๘/๕๔๗๐ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙
๓. ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอายุใบอนุญาต
ประกอบการขนส่งประจำทาง อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง
ท้ายพระราชบัญญัติ และการระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่ง
เป็นการชั่วคราว) พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๔. ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุ
ใบอนุญาตประกอบการขนส่ง พ.ศ. พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๕. ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
(ปรับปรุงค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง) พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๖. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๗. Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงคมนาคมได้เสนอเรื่องมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่องนโยบายการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร และเสนอ
ร่างกฎหมาย จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอายุใบอนุญาต
ประกอบการขนส่งประจำทาง อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางท้ายพระราชบัญญัติ
และการระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นการชั่วคราว)

๒) ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาต การอนุญาต และการต่อ
อายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง พ.ศ.

๓) ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ (ปรับปรุงค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง)

๔) ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) (๕) และ (๙) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ซึ่งกำกับบริหารราชการกระทรวงคมนาคมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง นโยบายการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครรวม ๒ ข้อ คือ ข้อ ๑ เห็นควรให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารในเส้นทางหมวด ๑ และหมวด ๔ ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเส้นทางที่เชื่อมติดต่อกับกรุงเทพมหานครกับจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ ยกเว้นเส้นทางหมวด ๔ เส้นทางใดที่องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพไม่อาจดำเนินการได้ ก็ให้เสนอคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางเป็นผู้พิจารณาอนุมัติเป็นราย ๆ ไป และข้อ ๒ ให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพเป็นผู้จัดระเบียบรถโดยสารขนาดเล็กทั้งที่เดินรถอยู่บนถนนใหญ่และที่เดินรถในซอยให้ถูกต้องตามกฎหมายให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด

๑.๒ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ กระทรวงคมนาคมได้เสนอขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่องดังกล่าว

๑.๓ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากประธานกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้กระทรวงคมนาคมไปจัดทำแผนการดำเนินงานให้ชัดเจนก่อนการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยให้จัดทำแผนให้แล้วเสร็จภายใน ๒ เดือน ซึ่งจะสอดคล้องกับระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพแล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น จึงเห็นควรส่งเรื่องคืนกระทรวงคมนาคมเพื่อให้จัดทำแผนการดำเนินงานให้ชัดเจนแล้วนำเสนอคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจพิจารณาทบทวนก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๑.๔ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๔ กระทรวงคมนาคมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางท้ายพระราชบัญญัติ และการระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นการชั่วคราว) และร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๑.๕ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๕ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรายงานว่า รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ส่งร่างพระราชบัญญัติและร่างกฎกระทรวงในเรื่องนี้ให้กระทรวงคมนาคมนำไปพิจารณาทบทวนพร้อมกับการจัดทำแผนการดำเนินงานในเรื่องนี้ให้ชัดเจนก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นและความเร่งด่วนที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากจำเป็นต้องปฏิรูประบบรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแยกหน้าที่การกำกับดูแล (Regulator) ให้กรมการขนส่งทางบก และให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพดำเนินการในฐานะผู้ประกอบการ (Operator) ร่วมกับเอกชน เพื่อให้การบริหารจัดการระบบรถโดยสารประจำทางมีประสิทธิภาพ

/โดย ...

โดยในการดำเนินการจะดำเนินการควบคู่ไปกับการกำหนดเส้นทางการเดินรถใหม่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับ ความจำเป็นและความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการ รวมทั้งสามารถเชื่อมต่อการขนส่งรูปแบบอื่นได้ โดยสะดวก นอกจากนี้ เพื่อให้การควบคุมกำกับดูแลการใช้รถที่ใช้ในการขนส่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กรมการขนส่งทางบกได้เสนอขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง นโยบายการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร และเสนอร่างกฎหมาย จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

๓.๑ เรื่องการขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง นโยบายการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ สภาพปัญหาขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

๓.๑.๑.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่องดังกล่าว ที่ให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารในเส้นทาง หมวด ๑ และหมวด ๔ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่องเพียงรายเดียว อย่างไรก็ตาม องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมิได้จัดการเดินรถเองทั้งหมด แต่มีการรับรถเอกชนร่วมบริการเข้ามาเดินในนาม ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ดังนั้น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพจึงทำหน้าที่ทั้งในบทบาทของผู้กำกับดูแล และผู้ให้บริการสาธารณะไปพร้อมกัน ประกอบกับปัญหาในด้านการกำหนดเส้นทางการเดินรถขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพทำให้เกิดปัญหาการทับซ้อนเส้นทางระหว่างองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและรถเอกชนร่วมบริการ รวมทั้ง องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพไม่มีการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพต่อรถเอกชนร่วมบริการ ให้ปฏิบัติตามสัญญาในเรื่องจำนวนรถ ความถี่ในการให้บริการที่ดี การกำกับคุณภาพและการให้บริการ และการจ่าย ค่าตอบแทนการเดินรถของรถเอกชนร่วมบริการ นอกจากนี้ ในปัจจุบันความนิยมในการใช้รถโดยสารประจำทาง ลดลง เนื่องจากปัญหาสภาพการจราจรทำให้ทั้งองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและรถเอกชนร่วมบริการ มีผู้ใช้บริการลดลงโดยผู้ใช้บริการมีความนิยมในการใช้ระบบขนส่งมวลชนอื่นๆ เช่น ระบบรถไฟฟ้า เรือโดยสาร ประจำทาง และรถยนต์ส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น ส่งผลให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมียอดหนี้สิน อีกทั้งรถเอกชนร่วมบริการเองไม่สามารถปรับปรุงสภาพตัวรถและการให้บริการที่ดีขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้

๓.๑.๑.๒ เส้นทางที่รถเอกชนร่วมบริการจัดเดินรถ จำนวน ๙๓ เส้นทาง นั้น ในแต่ละเส้นทางจะมีวันสิ้นสุดอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่พร้อมกัน โดยมีเส้นทางที่จะสิ้นสุดอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งท้ายสุดในปี พ.ศ.๒๕๖๕ อีกทั้ง มีกรณีที่รถเอกชนร่วมบริการทำสัญญาเข้าร่วมกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพเป็นกลุ่มนิติบุคคลหรือเป็นรายคัน ซึ่งอายุสัญญาเข้าร่วมกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพดังกล่าว จะสิ้นสุดอายุสัญญาไม่พร้อมกันกับอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง โดยในบางเส้นทางมีอายุถึง ๑๕ ปี จึงทำให้อายุของสัญญาเข้าร่วมสิ้นสุดหลังใบอนุญาตประกอบการขนส่งอายุ

๓.๑.๒ การดำเนินการที่ผ่านมา

๓.๑.๒.๑ กรมการขนส่งทางบกได้ดำเนินการศึกษาการปฏิรูปเส้นทางการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้งบประมาณจากกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.) โดยได้ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาแล้วเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ และผลการศึกษาจะแล้วเสร็จในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

๓.๑.๒.๒ กรมการขนส่งทางบกได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดเส้นทางเดินรถ และแนวทางการออกใบอนุญาตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ เมื่อปี ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดเส้นทางเดินรถใหม่โดยใช้แนวคิด ๓ ประการ คือ ลดปัญหาการทับซ้อนเส้นทาง ลดระยะทางการเดินรถ และส่งเสริมการเชื่อมต่อการขนส่งรูปแบบอื่น รวมทั้งได้จัดสรรผู้ประกอบการเดินรถในแต่ละเส้นทาง โดยยึดหลักการเป็นผู้เดินรถอยู่ในเส้นทางสายเดิม หรือมีอยู่จอตลอดในพื้นที่ใกล้เคียง หรือใกล้เคียงกับรถสายเดิมที่เดินรถอยู่

๓.๑.๓ ผลกระทบจากการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖
เรื่องดังกล่าว

ในการยกเลิกมติ ครม. ครั้งนี้ ตามแนวทางที่ คนร. ได้กำหนดให้ คค. ดำเนินการยังคงให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพเป็นผู้ประกอบการรายหนึ่ง และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพยังคงได้สิทธิในการพิจารณาเส้นทางเดินรถก่อน และไม่ต้องเข้าสู่ขบวนการคัดเลือกเช่นเดียวกับเอกชนที่เดินรถร่วม ซึ่งตามแผนปฏิรูปจะต้องมีการประเมินศักยภาพความพร้อมของผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตประกอบการก่อน จึงจะมีสิทธิในการเข้ายื่นคำขอเพื่อพิจารณาความสามารถในการปฏิบัติตามเงื่อนไขการให้บริการก่อนออกใบอนุญาตประกอบการ สำหรับการดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่านจะดำเนินการในลักษณะให้มีผลกระทบต่อคู่สัญญาเดินรถร่วมกับขสมก. รายเดิมน้อยที่สุด โดยจะพิจารณาถึงสัญญาที่ทำอยู่เดิมประกอบกับอายุใบอนุญาตประกอบการที่เหลืออยู่ และการปรับเปลี่ยนเส้นทางให้เป็นไปตามแผนแม่บทจะพิจารณาถึงโครงข่ายการเดินทาง โดยให้มีผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้บริการน้อยที่สุด

๓.๑.๔ การเตรียมการภายหลังการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖
เรื่องดังกล่าว

๓.๑.๔.๑ กระบวนการถ่ายโอนการกำกับดูแล

๑) แนวทางการถ่ายโอนการกำกับดูแล

กรมการขนส่งทางบกได้กำหนดแนวทางการถ่ายโอนการกำกับดูแลเพื่อให้มีผลกระทบต่อสัญญาที่องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพทำกับรถร่วมภาคเอกชนน้อยที่สุด โดยกรมการขนส่งทางบกจะให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพทยอยทำการยื่นขอยกเลิกใบอนุญาตประกอบการขนส่งในปัจจุบัน และกรมการขนส่งทางบกจะออกใบอนุญาตเป็นการชั่วคราว โดยนำเงื่อนไขในสัญญา ให้ประกอบการเดินรถบางส่วนมากำหนดเป็นใบอนุญาตประกอบการ

ทั้งนี้ เนื่องจากสัญญาให้ประกอบการเดินรถระหว่างองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและเอกชน มากกว่าร้อยละ ๗๐ จะสิ้นสุดภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น เพื่อให้การปรับปรุงเส้นทางเข้าสู่โครงข่ายใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ กรมการขนส่งทางบกจะกำหนดอายุใบประกอบการชั่วคราวที่จะออกให้เอกชนตามอายุสัญญาให้ประกอบการเดินรถที่เหลือกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพแต่ไม่เกินปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) แนวทางการปรับปรุงองค์กร

ในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะแรก กรมการขนส่งทางบกจะต้องดำเนินการในฐานะ Regulator จึงจำเป็นต้องจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งข้อมูลบางส่วนจะได้รับการเก็บข้อมูลตามระบบ GPS แต่มีบางส่วนจะต้องมีการลงพื้นที่สำรวจ จัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปวางแผนเส้นทางและอัตราค่าโดยสาร รวมไปถึงการบริหารสัญญาการประเมินผลการเดินรถให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด

ที่กำหนด แต่ในปัจจุบัน กรมการขนส่งทางบกมีโครงสร้างอัตรากำลังที่ปฏิบัติงานในการดำเนินการดังกล่าว จำนวน ๑๐ อัตรา ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น โดยกรมการขนส่งทางบก จำเป็นต้องปรับโครงสร้างภายในเพื่อรับผิดชอบภารกิจดังกล่าว โดยจะจัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นใหม่(อำนวยการสูง) ซึ่งต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จำนวน ๔๔ อัตรา ประกอบด้วยด้วยข้าราชการจำนวน ๔๖ อัตรา พนักงานราชการจำนวน ๓ อัตรา

๓.๑.๔.๒ กระบวนการปฏิรูปเส้นทางและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ

กรมการขนส่งทางบกได้วางจ้างสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) เป็นที่ปรึกษาเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าและพัฒนากระบวนการโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยทำการศึกษาดังเมือง สภาพการเดินทางและความต้องการในการเดินทางของประชาชนก่อนปฏิรูปเส้นทางรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้ง ศึกษากระบวนการบริหารจัดการเดินรถโดยสารสาธารณะทั้งในระดับนโยบาย ควบคุมกำกับดูแล และประกอบการเพื่อให้ระบบรถโดยสารประจำทางมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย

๓.๑.๔.๓ การออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งครั้งแรกหลังจากยกเลิกมติ

คณะรัฐมนตรี

๑) การกำหนดเส้นทางใหม่ชุดแรกในระยะเปลี่ยนผ่าน

ตามโครงการแผนแม่บทพัฒนาระบบรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ปรึกษาจะจัดทำแผนแม่บทฯ แล้วเสร็จภายในเดือน ตุลาคม ๒๕๕๙ ดังนั้นกรมการขนส่งทางบกจึงได้เร่งรัดให้ที่ปรึกษาทำการปฏิรูปเส้นทางในส่วนที่ใบอนุญาตประกอบการขนส่งหรือสัญญาสิ้นสุดอายุให้แล้วเสร็จบางส่วน เพื่อดำเนินการถ่ายโอนการควบคุมกำกับดูแลในระยะเปลี่ยนผ่านตามแนวทางของ คนร. โดยเป็นกลุ่มเส้นทางในเขตตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร

๒) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกและเกณฑ์ประเมินผู้ประกอบการใหม่

ชุดแรก

กรมการขนส่งทางบกจะจัดทำเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการ โดยคัดเลือกเส้นทางที่มีความพร้อมจากกลุ่มเส้นทางในเขตตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครมาจัดทำโครงการนำร่อง (Pilot Project) และจัดทำเกณฑ์การประเมินการให้บริการตามเงื่อนไขการเดินทางใหม่ เพื่อใช้กำหนดตัวชี้วัดการให้บริการของผู้ประกอบการในเส้นทางใหม่ พร้อมทั้งจัดทำแนวทางการกำกับดูแล เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดหลักเกณฑ์ การคัดเลือกผู้ประกอบการ ทั้งนี้ในระยะแรกกรมการขนส่งทางบกจะยังไม่สามารถกำหนดมาตรฐานการให้บริการให้สูงเกินไปได้ เนื่องจากผู้ประกอบการเดินรถส่วนใหญ่ยังมีต้นทุนการประกอบการสูง อย่างไรก็ตามเมื่อระบบตัวต่อตัวมีความพร้อมและอัตราค่าโดยสารมีความสอดคล้องกับต้นทุน กรมการขนส่งทางบก จะกำหนดมาตรฐานการให้บริการที่สูงขึ้นได้

๓) การคัดเลือกผู้ประกอบการใหม่ชุดแรก

กรมการขนส่งทางบกจะนำเสนอเส้นทางใหม่ชุดแรก พร้อมหลักเกณฑ์การคัดเลือกและประเมินผู้ประกอบการต่อคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางอนุมัติ ก่อนทำการคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีความพร้อม โดยประกาศรับคำขอเป็นการทั่วไป และเสนอให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางพิจารณาอนุมัติออกใบอนุญาต

อนึ่ง สำหรับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพนั้น กรมการขนส่งทางบก จะเสนอคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพได้รับสิทธิการเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการในเส้นทางที่ใกล้เคียงกับเส้นทางเดินรถเดิม แต่ต้องปรับปรุงการให้บริการตามเกณฑ์มาตรฐาน

๓.๑.๔.๔ กระบวนการขอรับใบอนุญาตประกอบการตามโครงข่ายใหม่

หลังจากกระบวนการถ่ายโอนการกำกับดูแลในระยะเปลี่ยนผ่านแล้วเสร็จ กรมการขนส่งทางบกจะดำเนินการประเมินผลการให้บริการของผู้ประกอบการทั้ง องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและเอกชนอย่างเคร่งครัด เพื่อคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีความพร้อมเข้าสู่กระบวนการขอรับ/ใบอนุญาต ...

ใบอนุญาตประกอบการตามโครงข่ายใหม่ โดยจะนำเส้นทางในโครงข่ายใหม่ที่ใกล้เคียงกับเส้นทางที่ใบอนุญาตประกอบการหมวดอายุ หรือเป็นเส้นทางที่มีความพร้อม มีศักยภาพ สามารถเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนรูปแบบอื่น โดยเฉพาะในส่วนเส้นทางที่เอกชนเคยได้รับสิทธิการเดินรถ มาดำเนินการประกาศรับคำขอเพื่อคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีความพร้อมที่สุดให้เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการ โดยคาดว่าจะดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบการในส่วนที่เหลือให้แล้วเสร็จทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๐

๓.๑.๔.๕ แนวทางการปฏิรูประบบการขนส่งสาธารณะในเมืองระยะยาว

จากผลการศึกษาพบว่าในประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิรูปโดยสารถโดยมากจะเกิดจากมีส่วนร่วมขององค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถให้บริการได้สอดคล้องและส่งเสริมการจราจรและระบบการขนส่งรูปแบบอื่นๆ นอกจากนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานในการเดินรถ เช่น จุดเปลี่ยนถ่าย จุดจอดหรือป้ายหยุดรถ ดังนั้น กรมการขนส่งทางบกมีความเห็นว่า ในระยะยาวควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการให้บริการขนส่งสาธารณะ และทำให้เกิดการแข่งขันในการให้บริการขนส่งสาธารณะขึ้น โดยกรมการขนส่งทางบกจะทำหน้าที่เป็น Regulator กำกับดูแลการให้บริการ รวมทั้งการคัดเลือกผู้ประกอบการและเส้นทางที่เหมาะสมในแต่ละ Operator ทั้ง องค์กรขนส่งมวลชนกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร และเอกชน ต่อไป

๓.๑.๕ กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๒๐๘/๕๔๗๐ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เสนอรายงานการดำเนินการตามมติคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจในการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่องดังกล่าว เพื่อให้คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจพิจารณา ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจได้มีการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ มีมติรับทราบความคืบหน้าการดำเนินการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง การให้ใบอนุญาตในการเดินรถแก่องค์กรขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) จากกรมการขนส่งทางบก ซึ่งการยกเลิกดังกล่าวจะเป็นการปฏิรูประบบการขนส่งมวลชนในส่วนของรถโดยสารสาธารณะทั้งระบบ โดยการปรับปรุงเส้นทางเดินรถให้มีประสิทธิภาพ และปรับบทบาทให้กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) และองค์กรขนส่งมวลชนกรุงเทพเป็นเพียงผู้ให้บริการเดินรถ (Operator) รายหนึ่ง เพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และให้กระทรวงคมนาคมเร่งนำเสนอคณะรัฐมนตรี และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๓.๒ ร่างกฎหมาย จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

๓.๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง ท้ายพระราชบัญญัติ และการระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นการชั่วคราว) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง ให้มีอายุตามที่นายทะเบียนกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ แต่ไม่เกินกว่าเจ็ดปี

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง ท้ายพระราชบัญญัติ ให้เป็นอัตราที่เรียกเก็บตามอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นการชั่วคราวได้

เหตุผล

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายในการปฏิรูปเส้นทางการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร และในเส้นทางการเดินรถโดยสารประจำทางอื่นในประเทศ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเดินรถ และประชาชนผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการรถโดยสารสาธารณะมากยิ่งขึ้น โดยในการดำเนินการจะต้องกำหนดเส้นทางการเดินรถใหม่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการ รวมทั้งสามารถเชื่อมต่อการขนส่งรูปแบบอื่นได้โดยสะดวก ซึ่งจำเป็นจะต้องกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งให้แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถกำหนดได้เหมาะสมกับแผนการปฏิรูปเส้นทางการเดินรถ แต่โดยที่มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางมีอายุเจ็ดปีนับแต่วันออกใบอนุญาต ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง และเพื่อให้การกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางเกิดความเป็นธรรม และเหมาะสมกับอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางท้ายพระราชบัญญัติให้เป็นอัตราที่เรียกเก็บเป็นรายปีได้ เพื่อให้สอดคล้องกับอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งด้วย นอกจากนี้ เพื่อให้การควบคุมกำกับดูแลการใช้รถที่ใช้ในการขนส่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในกรณีมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นการชั่วคราวได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓.๒.๒ ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตการอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง พ.ศ. ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง

เหตุผล

เนื่องจากหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานานแล้ว หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้จึงไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อให้ทางราชการสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรม และสามารถคัดกรองบุคคลที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการประกอบธุรกิจด้านการขนส่ง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยในการขนส่ง และอำนวยความสะดวกต่อประชาชนโดยส่วนรวม สมควรปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๓.๒.๓ ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ (ปรับปรุงค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง) มีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

เหตุผล

เนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมตาม (๑) ท้ายพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. บัญญัติอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางเป็นรายปี ทำให้อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่สอดคล้องกับอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๓.๒.๔ ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม ให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น โดยให้มีกองกำกับรถโดยสารประจำทางพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อทำหน้าที่หลักในการวางแผนและพัฒนาระบบการขนส่งผู้โดยสารในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครตามนโยบายของรัฐบาล อันจะทำให้การปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ - ๗

๓.๓ ข้อกฎหมาย

๓.๓.๑ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๗ “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งผู้ตรวจการและพนักงาน ตรวจสภาพกับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๒๓ “ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง การขนส่งโดยรถยนต์เล็ก หรือการขนส่งส่วนบุคคล เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๒๘ “ใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางให้มีอายุเจ็ดปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

ใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง ใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถยนต์เล็ก และใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคล ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ แต่การขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางและใบอนุญาต ประกอบการขนส่งโดยรถยนต์เล็ก จะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

๓.๓.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

มาตรา ๔ “การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้เสนอได้ เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้

(๒) ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด

(๕) ร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับนโยบายสำคัญที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”

๔. ความเห็นของกระทรวงคมนาคม

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อเสนอในเรื่องดังกล่าวของกรมการขนส่งทางบก

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงคมนาคมเสนอขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง นโยบายการเดินรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร และขออนุมัติในหลักการร่างกฎหมายจำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางท้ายพระราชบัญญัติ และการระงับการใช้รถหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นการชั่วคราว)

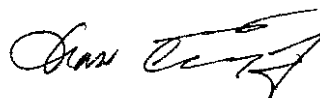
๒) ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่ง พ.ศ.

๓) ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ (ปรับปรุงค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง)

๔) ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๔๐๘๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๖๑๑๖

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๓๐๕๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๔๑๙๑